

Boven: Geert vertelt honderduit over het gebied. Foto: Natalie Sterckx
Onder: het typische gloeiende landschap van Zammelen. Foto: Vilda/Rollin Verlinde

Hier leeft de das, al zal je hem niet snel te zien krijgen. Foto: Vilda/Yves Adams

Tussen dassen en bloesems, lente in Zammelen

Op de grens tussen Droog en Vochtig Haspengouw ligt een pittoresk dorpje bestaande uit een paar straten, een lieflijk kerkje en een pracht van een natuurgebied: Zammelen. Het dorp ligt hoog en droog op een heuvel terwijl de Mombeek beneden door de vallei kronkelt. Wandelen in Zammelen in de lente is verkwikkend voor je zintuigen: een overdaad aan geuren en kleuren, de stilte die af en toe doorbroken wordt door het gekwinkeleer van de vogels. **Tekst: Natalie Sterckx**

An 't Zoalke staan Geert Kempeners en Gilbert Drabbe me al op te wachten. Geert is de conservator van het gebied en heeft het van een klein stukje grond in erfpacht, zien uitgroeien tot een gebied van ongeveer 50 hectare. Dat vraagt heel wat beheer en onderhoud. Gilbert Drabbe is

het nieuwste lid van de kleine kern van Natuurpunt Kortesseem, waar Zammelen onder valt. Als gediplomeerd natuurgids wil hij nu zijn steentje bijdragen. Hij wil me ook meteen al iets laten zien. Als je vanop de parking aan het 't Zoalke naar de vallei richting Gors-Opleeuw kijkt, zie je een verweerde paal staan

op de zandweg. "Waar een God is, is een weg", leest Gilbert. "Hier loopt een kerkweg. Een oud pad dat van de ene kerk naar de andere liep vooral om naar de begrafenis te gaan in de omliggende gemeenten." De kerk luidt een paar keer als om dit te bevestigen. Tijd om te vertrekken.

In het hellingbosje geurt het weelderig naar daslook.
Foto: Vilda/Rollin Verlinde

Via een holle weg dalen we af naar de vallei van de Mombeek, het hart van het natuurgebied. Als je hier links in het hellingbosje tussen april en juni passeert, komt er een doordringende, maar niet onaangename geur je tegemoet. Het is de geur van daslook die hier massaal groeit en waarvan de bloemen de bodem wit kleuren.

In de lente is het ook in de vallei rond de Mombeek een explosie van kleuren: het geel van de dotterbloemen, het wit van de pinksterbloemen, het paars van de koekeksbloemen en het groen-blauwige van zegroene rus. “Ik hoop dat we hier ook snel weer orchideeën gaan zien”, vertelt Geert. “Dankzij het LIFE project Vochtig Haspengouw is het overstromingsgebied weer opengemaakt. Planten en dieren krijgen hier opnieuw alle kansen. Twee

keer per jaar wordt er gemaaid in de vallei en daarbij krijgt Natuurpunt hulp van enkele klassen uit de basisschool in Vliermaalroot in Kortesseem.”

Terwijl Gilbert en ik op het pad blijven staan, wil Geert ons tonen hoe nat het in de vallei kan zijn. Wat verderop staan vier palen met in het midden een stok. Tussen die vier palen is er een echt stukje moeras, drijfzand. Met een beetje moeite, duwt Geert de lange stok zo’n 4 à 5 meter de grond in. “Hier blijf je best weg, anders eindig je zoals de legende. Er wordt gezegd dat hier ooit een kar met paard en al in het moeras verdween. In de volksmond noemen we dit een bodemloze put.”

Over het bruggetje van de Mombeek komen we aan de rand van het natuur-

gebied. We wandelen langs een akker en duiken wat later weer het glooiende landschap in. We komen hier regelmatig nog hoogstamboomgaarden tegen. Ze staan wat verloren tussen de vele strakke rijtjes moderne laagstamplantages met appels en peren. Toch worden ze hier gekoesterd. En de fruitsoorten die ze voortbrengen hebben nog klinkende namen zoals ijzerappel, keulemannekes, dubbel flippen, Kernielse zwarte kers ...

We wandelen nu aan de overkant van de vallei met een prachtig zicht op de kerk van Zammelen. De lucht is strakblauw, de natuur groen en de stilte is een zegen. Alleen de buizerd laat af en toe zijn schrille roep horen. “Je loopt hier precies door een postkaart”, zegt Gilbert en ik kan dat alleen maar beamen.

Wat verderop wandelen we over de voormalige spoorlijn tussen Tongeren en Sint-Truiden. Vroeger werd over die lijn heel wat fruit vervoerd, nu is het een prettig fietspad. We houden even halt aan de uitkijktoren, met wat geluk zie je hier een ijsvogel. “De kwaliteit van het water is de laatste jaren heel erg verbeterd”, zegt Geert. “En stilaan zie je meer leven in en rond het water.” Na de gerenoveerde hoeve Herkwinning kom je via enkele boomgaarden weer op een verharde weg. Plots begint Geert al zoekend over-en-weer te lopen langs de kornoeljehaag. “Ah, hier is het. Het dassenpoortje”, glundert hij. “Dat poortje gaat maar naar één kant open zodat de das de weg niet kan oplopen en als hij toch op de weg zou belanden kan hij via dit klaphekje weer veilig het weiland in. Maar het zit goed verstopt in de haag. Misschien moet ik het volgende keer eens markeren.”

De kans dat je hier een das tegenkomt is bijzonder klein, maar als je goed oplet, zie je wel overal zijn sporen. Wat verderop stoppen we even op het smalle paadje met aan de ene kant een meidoornhaag en aan de andere kant een boomgaard. “Kijk hier”, zegt Gilbert, “een gat in de haag. Dat is van de das. En als je nu naar de andere kant kijkt zie je daar zijn spoor doorlopen. Dat noemen we een dassenwissel.”

“En daar onderaan de helling ligt zijn burcht”, vult Geert aan. “Daar zie je de opening van zijn pijpen. Die komen rechtstreeks uit op de akker, maar gelukkig voor hem op een stukje dat niet omgeploegd is. We zijn overeengekomen met de boer dat hij dit stukje niet bewerkt zodat de das zijn leefgebied beschermd is.”

Via een trapje komen we weer in een veldje met fruitbomen. In de zomer en het najaar kan je hier smullen van pruimen, kersen, appels en peren. Hierboven heb je een ruim zicht op Tongeren in de verte. Verderop op het pad, zie ik nog heel wat dassenwissels. Je moet er gewoon oog voor hebben.

Waar je geen moeite voor moet doen om ze in het landschap te spotten, zijn de vele maretakken. De groene bolvormige halfparasiet zie je hier veel. “Wist je dat de blaadjes niet naar het licht groeien zoals andere planten? De maretak is, om het met een duur woord te zeggen, niet heliotroop. Hij groeit dus niet naar de zon, maar wel in een mooie bolvorm in alle richtingen. Dat is nog blijven hangen uit mijn natuurgidscursus”, lacht Gilbert.

We glibberen nog over enkele smalle paadjes naar boven op de kerkweg, terug naar de kerk van Zammelen. Op de betonweg probeer ik de modderige leemgrond van mijn schoenen te stampen, maar dat is nog zo simpel niet. Die zullen nog een flinke poetsbeurt nodig hebben. Maar dat heb ik er best voor over.

Bloesems in Haspengouw

In de lente is het een droom om in Haspengouw te vertoeven. Het wordt wel eens het Toscane van het noorden genoemd. En dat is niet voor niets. Je kan er makkelijk een weekend dwalen tussen de bloeiende bermen, hoogstamfruitbomen en mooie beekvalleien. Van het rijke verleden zijn hier nog veel zichtbare sporen zoals Romeinse grafheuvels, Romaanse kerkjes, imposante kastelen en hoeves. In Zuid-Limburg is afwisseling troef.

B&B De Fruithoeve

De Fruithoeve is een gezellige B&B op een bloeiend fruitbedrijf. Je geniet er van de natuur, vlak bij het fietsroutenetwerk en talrijke bewegwijzerde wandelingen. Een vleugje cultuur? De oudste stad van België, Tongeren, ligt vlakbij. In Maastricht sta je op amper een half uur tijd. Zo valt er voor iedereen wel iets te beleven!

Meer info en reservatie:

B&B De Fruithoeve, Hertstraat 48,
3732 Schalkhoven-Hoeselt, 0473-82 25 42,
an@fruihoeve.be , www.fruihoeve.be